

Βρυξέλλες, 24.7.2013
COM(2013) 549 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην
εσωτερική αγορά και τον κανονισμό 924/2009 για τις διασυνοριακές πληρωμές στην
Κοινότητα**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και τον κανονισμό 924/2009 για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Ι ΟΔΗΓΙΑ 2007/64/ΕΚ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση εξετάζει τον τρόπο εφαρμογής της οδηγίας 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά (εφεξής: «η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών») όπως απαιτείται από το άρθρο 87. Η περίοδος που εξετάζεται από την παρούσα έκθεση εκτείνεται από το 2009 έως το 2012. Το άρθρο 87 απαιτεί την ύπαρξη έκθεσης για διάφορα ζητήματα: πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (ειδικότερα, μέσα πληρωμών χαμηλής αξίας και ηλεκτρονικό χρήμα), μονομερείς συναλλαγές και συναλλαγές σε όλα τα νομίσματα, απαιτούμενες εγκρίσεις και φραγμοί εισόδου στην αγορά, κανόνες προληπτικής εποπτείας (αρχικό κεφάλαιο/ίδια κεφάλαια/διασφάλιση), χορήγηση πίστωσης από ιδρύματα πληρωμών, χρόνος εκτέλεσης και μη εκτέλεση ή ατελής εκτέλεση. Η παρούσα έκθεση ωστόσο δεν περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της σε αυτά τα ζητήματα μόνον.

Η διαδικασία της έκθεσης σχετικά με την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών βασίστηκε σε 2 ειδικές εξωτερικές μελέτες. Η πρώτη, η «νομική μελέτη», παρείχε μια εκτίμηση της νομικής συμμόρφωσης κατά τη μεταφορά της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών στα 27 κράτη μέλη¹. Η δεύτερη, η «οικονομική μελέτη», ανέλυσε τον οικονομικό αντίκτυπο της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών και του σχετικού κανονισμού 924/2009 για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, σε σχέση με τους αρχικούς τους στόχους². Για τον ίδιο σκοπό, συγκεντρώθηκαν δεδομένα από τα κράτη μέλη και τους σχετικούς φορείς της αγοράς, μέσω των συμβουλευτικών επιτροπών της Επιτροπής, σχετικά με την πολιτική πληρωμών μικρών ποσών.

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τη μεταφορά της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενότητα 2), εξετάζει την εφαρμογή και τις επιπτώσεις της (ενότητα 3), εντοπίζει τα κύρια προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενότητα 4) και εξάγει μια σειρά συμπερασμάτων (ενότητα 5).

2. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών τέθηκε σε ισχύ στις 25 Δεκεμβρίου 2007, με προθεσμία μεταφοράς από τα κράτη μέλη στην εθνική νομοθεσία έως την 1^η Νοεμβρίου 2009. Κάποια κράτη μέλη δεν τήρησαν την προθεσμία. Για την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών, τα περισσότερα κράτη μέλη θέσπισαν νέα νομική πράξη στο νομικό τους σώμα³.

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/framework/transposition/psd_transposition_study_report_en.pdf

² London Economics και Iff σε σύνδεση με τη μελέτη PaySys.

³ Tipik – σελ. 4

Η υλοποίηση της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών δεν προκάλεσε σημαντικά προβλήματα και τα κράτη μέλη την εφάρμοσαν δεόντως⁴. Καθ' όλη τη διαδικασία μεταφοράς, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνεργάζονταν με τα κράτη μέλη και παρείχαν βοήθεια ώστε να διασφαλίσουν την ορθή μεταφορά.

Ωστόσο, παρά την προσέγγιση πλήρους εναρμόνισης⁵ της οδηγίας, η νομική έκθεση υπογράμμισε ότι η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών περιελάμβανε τόσο ειδικές όσο και γενικές διατάξεις που οδήγησαν σε δυσκολίες υλοποίησης σε ολόκληρη την ΕΕ. Κάποια κράτη μέλη συμπλήρωσαν τις διατάξεις της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών με πρόσθετους εθνικούς κανόνες.

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών περιέχει 25 προαιρετικές διατάξεις. Όταν ένα κράτος μέλος επέλεγε να κάνει χρήση κάποιας επιλογής, ήταν υποχρεωμένο να ενημερώνει την Επιτροπή⁶.

Ο υψηλός αριθμός των επιλογών που διέθεταν τα κράτη μέλη προέρχεται από την ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των εγχώριων αγορών και από τη διαπραγματευτική διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών⁷. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ήταν γενικά ουδέτερα σε σχέση με τον αντίκτυπο των προαιρετικών διατάξεων. Αυτή η ποικιλομορφία δεν προκάλεσε αρμπιτράζ μεταξύ διαφορετικών δικαιοδοσιών ούτε από χρήστες ούτε από παρόχους σε σχέση με την τοποθεσία των δραστηριοτήτων τους⁸.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

3.1. Τίτλος I – Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

3.1.1. Πεδίο εφαρμογής

Το άρθρο 2 ορίζει το πεδίο εφαρμογής. Το παράρτημα που επισυνάπτεται στην οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών ορίζει τις δραστηριότητες που καλύπτονται από τους όρους «υπηρεσίες πληρωμών» και περιλαμβάνει 7 κατηγορίες υπηρεσιών πληρωμών. Μαζί με το άρθρο 3 που ορίζει το αρνητικό πεδίο εφαρμογής, ο παρών κατάλογος ορίζει τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών.

Η οικονομική μελέτη συμπέρανε ότι ο υπάρχων κατάλογος ήταν επαρκής. Αυτό υποστηρίζεται από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ωστόσο, η λαμβανόμενη ανατροφοδότηση προκάλεσε και κάποιες ανησυχίες αναφορικά με τους ορισμούς και την πληρότητα του παραρτήματος. Υπήρχε η αίσθηση ότι ορισμένες υπηρεσίες έπρεπε να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των υπηρεσιών πληρωμών. Έπρεπε επίσης να εξεταστούν και οι νέες τεχνολογικές και επιχειρηματικές εξελίξεις. Η συμπερίληψη των τρίτων παρόχων υπηρεσιών διενέργειας πληρωμών κρίθηκε επίσης απαραίτητη.

3.1.2. Εδαφικό και νομισματικό πεδίο εφαρμογής

Συμφώνως προς το άρθρο 2(1), η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών και οι κανόνες που θέτει σχετικά με τη διαφάνεια των συνθηκών, τις απαιτήσεις γνωστοποίησης και την επαγγελματική δεοντολογία ισχύουν μόνο για συναλλαγές εντός της ΕΕ, τις λεγόμενες «διμερείς συναλλαγές».

⁴ Tipik – σελ. 5

⁵ Άρθρο 86(1) της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/framework/options_en.htm

⁷ iff, London Economics και PaySys – σελ.169

⁸ iff, London Economics και PaySys – σελ.171

Εντούτοις, 13 κράτη μέλη ανέλαβαν την πρωτοβουλία να επεκτείνουν κάποιους από τους κανόνες της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών και στις μονομερείς συναλλαγές⁹ στο κομμάτι των εισερχόμενων ή εξερχόμενων κοινοτικών συναλλαγών πληρωμών, είτε μέσω της εθνικής νομοθεσίας για 11 κράτη μέλη είτε επιτρέποντας συμβατικές παρεκκλίσεις για 2 κράτη μέλη. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της στις υπηρεσίες πληρωμών σε νομίσματα της ΕΕ. Τα κράτη μέλη που επέκτειναν την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών στις μονομερείς συναλλαγές τείνουν να εφαρμόζουν την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών και σε νομίσματα κρατών εκτός ΕΕ/ΕΟΧ.

Τα εν λόγω διαφορετικά καθεστάτα έχουν επίπτωση στα ενδιαφερόμενα μέρη και στους καταναλωτές. Επιπλέον, οι καταναλωτές απλώς δεν γνωρίζουν ότι υπάρχουν διαφορετικά κανονιστικά καθεστάτα σε ισχύ¹⁰. Από την πλευρά των παρόχων, λιγότερο από 25% χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα και διαδικασίες για μονομερείς και διμερείς συναλλαγές¹¹.

3.1.3. Αρνητικό πεδίο εφαρμογής

Το άρθρο 3 ορίζει έναν κατάλογο συναλλαγών ή υπηρεσιών πληρωμών για τις οποίες δεν ισχύει η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών. Αυτό το αρνητικό πεδίο εφαρμογής καθιστά δύσκολο στους καταναλωτές να καταλάβουν ποια δραστηριότητα εμπίπτει σε ποιο κανονιστικό πλαίσιο. Σύμφωνα με μια έρευνα που διεξήχθη για λογαριασμό της Επιτροπής, το 82% από 24 ενώσεις καταναλωτών σε 20 διαφορετικά κράτη μέλη και 15 αρμόδιες αρχές υποστηρίζουν την τροποποίηση του αρνητικού πεδίου εφαρμογής¹². Τα ενδιαφερόμενα μέρη ζητούν είτε αποσαφήνιση είτε αφαίρεση ορισμένων εξαιρέσεων. Επιπλέον, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών τείνουν να αυτοαξιολογούνται σχετικά με το κατά πόσον οι δραστηριότητές τους εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει είτε σε καταστρατήγηση κανονισμών είτε στην υπερφόρτωση των αρμόδιων αρχών με αιτήματα για πληροφορίες από παρόχους¹³.

3.1.4. Πληρωμές χαμηλής αξίας και ηλεκτρονικό χρήμα

Τα άρθρα 34 και 53 ορίζουν τις αρχές για παρεκκλίσεις σε αιτήματα για πληροφορίες και στους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας αντίστοιχα, για απλά μέσα πληρωμών σε συναλλαγές χαμηλής αξίας. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών εξασφαλίζει ευελιξία καθώς τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να μειώσουν ή να διπλασιάσουν τα ποσά που ορίζονται στις διατάξεις για εθνικές συναλλαγές καθώς και να αυξήσουν τα εν λόγω ποσά για προπληρωμένα μέσα¹⁴. Πολλά κράτη μέλη αποφάσισαν να διπλασιάσουν το ποσό και αύξησαν το ανώτερο όριο προπληρωμένων μέσων στα 500 ευρώ. Σύμφωνα με μια έρευνα που διεξήχθη για λογαριασμό της Επιτροπής, μόνο 17 από τα 69 πιστωτικά ιδρύματα δήλωσαν ότι προσφέρουν μέσα που εμπίπτουν στην παρέκκλιση των συναλλαγών χαμηλής αξίας. Αυτό το ηπιότερο νομικό καθεστώς ανταγωνίζεται άμεσα με ακόμη ηπιότερα καθεστάτα που προβλέπονται από την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών (δηλαδή την άδεια παρέκκλισης μικρών ιδρυμάτων πληρωμών, τις εξαιρούμενες δραστηριότητες πληρωμών). Η οριακή τιμή, το επίπεδο των απαιτούμενων πληροφοριών και ο περιορισμός των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για συναλλαγές χαμηλής αξίας θεωρούνται επαρκή¹⁵.

⁹ iff, London Economics και PaySys – σελ. 136-9

¹⁰ iff, London Economics και PaySys – σελ. 141

¹¹ iff, London Economics και PaySys – σελ. 148

¹² If, London Economics και PaySys – σελ. 130-1

¹³ iff, London Economics και PaySys – σελ. 131

¹⁴ Άρθρο 34(2) της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

¹⁵ iff, London Economics και PaySys – σελ. 152-3

3.1.5. Μικροεπιχειρήσεις

Τα άρθρα 30(2) και 51(3) αναφέρουν ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν την εφαρμογή των τίτλων III και IV σε μικροεπιχειρήσεις. Οι τελευταίες ορίζονται στην οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών με αναφορά¹⁶ στη σύσταση της επιτροπής 2003/361/EK για τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων¹⁷.

9 κράτη μέλη χρησιμοποίησαν την επιλογή όσον αφορά τον τίτλο III¹⁸ και 8 όσον αφορά τον τίτλο IV¹⁹. Σύμφωνα με την οικονομική μελέτη, οι προαιρετικές διατάξεις ενδέχεται να επαρκούν για τις πάρα πολύ μικρές επιχειρήσεις αλλά όχι για εκείνες που φθάνουν τα 2 εκατομμύρια ευρώ συνολικού ισολογισμού και τους 10 εργαζόμενους²⁰.

3.2. Τίτλος II – Πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών

3.2.1. Καθεστώς διαβατηρίου

Ο αριθμός των «διαθετόνων διαβατηρίων» ιδρυμάτων στα κράτη μέλη ποικίλλει πολύ εντός του ΕΟΧ. Σε κάποιες χώρες, ένας σημαντικός αριθμός ιδρυμάτων πληρωμών κατέθεσε αίτηση για διαβατήριο. Σε άλλες, δεν υπήρξαν ιδρύματα πληρωμών που να ζήτησαν διαβατήριο ώστε να λειτουργήσουν στο εξωτερικό²¹.

Για τα ενδιαφερόμενα μέρη, το «διαβατήριο» είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό²². Οι αρμόδιες αρχές τείνουν να εφαρμόζουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Εντούτοις, η θέσπιση του καθεστώτος διαβατηρίου αποτελεί σημαντική αλλαγή και παρόλο που δεν έχουν παρατηρηθεί οι επιπτώσεις της εν λόγω διάταξης στην αγορά, η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών έθεσε ένα σταθερό πλαίσιο για την πανευρωπαϊκή ανάπτυξη των ιδρυμάτων πληρωμών²³.

3.2.2. Απαιτούμενες εγκρίσεις

Κάποια κράτη μέλη ζήτησαν πρόσθετες πληροφορίες και περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το έντυπο αίτησης²⁴ που θα πρέπει να καταθέσουν τα ιδρύματα πληρωμών ώστε να λειτουργήσουν.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε 6 χώρες, ο αριθμός των νέων ιδρυμάτων πληρωμών που δημιουργήθηκαν μετά το 2007 αντιστοιχούν στο 50% ή περισσότερο όλων των ιδρυμάτων πληρωμών που υπάρχουν επί του παρόντος²⁵.

3.2.3. Απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας (αρχικό κεφάλαιο/ίδια κεφάλαια/διασφάλιση)

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών θεσπίζει κανόνες για απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας σε ιδρύματα πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων αρχικού κεφαλαίου²⁶, ιδίων κεφαλαίων²⁷ και διασφάλισης²⁸.

¹⁶ Άρθρο 4(26) της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:en:PDF>

¹⁸ Tipik – σελ. 31

¹⁹ Tipik – σελ. 42

²⁰ iff, London Economics και PaySys – σελ. 165

²¹ iff, London Economics και PaySys – σελ. 175

²² iff, London Economics and PaySys – σελ. 180-183

²³ Σύμφωνα με τα δεδομένα που υπάρχουν σε 13 κράτη μέλη - iff, London Economics και PaySys – σελ. 177

²⁴ Tipik – σελ. 10

²⁵ iff, London Economics και PaySys – σελ. 192

²⁶ Άρθρο 6 της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

²⁷ Άρθρο 7 της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

²⁸ Άρθρο 9 της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

3.2.3.1. Απαίτηση αρχικού κεφαλαίου

Το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο κυμαίνεται από 20 000 ευρώ έως 125 000 ευρώ, ανάλογα με τις ενέργειες που αναλαμβάνει ο πάροχος.

3.2.3.2. Ίδια κεφάλαια

12 κράτη μέλη αποφάσισαν να εφαρμόσουν την επιλογή που προβλέπεται από το άρθρο 7(3)²⁹ όπου τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να μην εφαρμόσουν τις μεθόδους που καθορίζονται στο άρθρο 8 αναφορικά με τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων για ιδρύματα πληρωμών που συμπεριλαμβάνονται στην ενοποιημένη εποπτεία του μητρικού πιστωτικού ιδρύματος³⁰.

Το ποσό των ιδίων κεφαλαίων ενδέχεται να είναι έως και 20% υψηλότερο ή χαμηλότερο από το ποσό που προκύπτει από την επιλεγμένη μέθοδο υπολογισμού³¹. Μόνο 2 κράτη μέλη δεν επέλεξαν αυτή τη δυνατότητα. 2 χώρες μόνο εφαρμόσαν τη δυνατότητα αύξησης του ποσού των απαιτούμενων ιδίων κεφαλαίων, τα υπόλοιπα κράτη μέλη προέβλεψαν και τις 2 δυνατότητες³². Ωστόσο, η συντριπτική πλειοψηφία των ρυθμιστικών αρχών δεν έκανε χρήση της επιλογής παράλο που διατηρεί τη νομική εξουσιοδότηση να το πράξει³³. Τα ενδιαφερόμενα μέρη γενικά (συμπεριλαμβανομένων 16 εθνικών αρχών) φαίνεται να συμφωνούν ότι τα απαιτούμενα ίδια κεφάλαια είναι αρκετά υψηλά³⁴.

3.2.3.3. Απαιτήσεις διασφάλισης

2 δυνατότητες προβλέπονται αναφορικά με τη διασφάλιση των κεφαλαίων: τα ιδρύματα πληρωμών μπορούν είτε να τηρούν τα εν λόγω κεφάλαια σε ξεχωριστό λογαριασμό είτε να κατέχουν ισχύον ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Η πρώτη δυνατότητα τείνει να χρησιμοποιείται από την πλειοψηφία των ιδρυμάτων πληρωμών στον ΕΟΧ επειδή θεωρούνταν ότι ήταν σαφέστερη, πιο εύκολη, οικονομική και συμβατή προς τους εθνικούς νόμους και τις συνήθειες. Οι απαιτήσεις διασφάλισης θέτουν υψηλό επίπεδο προστασίας για τους χρήστες³⁵.

3.2.4. Εξαιρούμενα ιδρύματα πληρωμών

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα μπορούν να καταχωριστούν στο μητρώο παρόχων³⁶ και να απολαμβάνουν ηπιότερους κανόνες προληπτικής εποπτείας σύμφωνα με τα άρθρα 26 και 27. Αυτή η επιλογή μεταφέρθηκε σε 15 κράτη μέλη αλλά μέχρι στιγμής έχει χρησιμοποιηθεί μόνο σε 9 από αυτά. 2 203 επονομαζόμενα μικρά ιδρύματα πληρωμών – ή εξαιρούμενα ιδρύματα πληρωμών/καταχωρημένα ιδρύματα πληρωμών – έχουν μέχρι στιγμής αξιοποιήσει ένα τέτοιο ηπιότερο καθεστώς. Εάν δεν υπήρχε δυνατότητα εξαίρεσης, κάποιοι πάροχοι θα λειτουργούσαν εκτός του κανονιστικού πλαισίου³⁷.

3.2.5. Πρόσβαση σε συστήματα πληρωμών

Τα περισσότερα κράτη μέλη μετέφεραν το άρθρο 28 κατά γράμμα³⁸. Το γεγονός ότι η εν λόγω διάταξη δεν ισχύει για όλα τα συστήματα πληρωμών δημιουργεί άνισους όρους ανταγωνισμού μεταξύ ιδρυμάτων πληρωμών και ειδικότερα μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι απαντήσεις που λήφθηκαν στη διαβούλευση της Επιτροπής σχετικά με την Πράσινη Βίβλο

²⁹ Tipik – σελ. 12

³⁰ Σύμφωνα με την οδηγία 2006/48/EK

³¹ Άρθρο 8(3) της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

³² Tipik – σελ. 13

³³ iff, London Economics και PaySys – σελ. 198

³⁴ iff, London Economics και PaySys – σελ. 200

³⁵ iff, London Economics και PaySys – σελ. 197

³⁶ Προβλέπεται στο άρθρο 13 της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών

³⁷ iff, London Economics και PaySys – σελ. 207

³⁸ Tipik – σελ. 30

«Προς μια ενοποιημένη ευρωπαϊκή αγορά για πληρωμές μέσω καρτών, διαδικτύου και κινητών συσκευών»³⁹ δείχνουν ότι τα ιδρύματα πληρωμών ενδιαφέρονται για τον αντίκτυπο που έχει η οδηγία για υπηρεσίες πληρωμών στην πρόσβαση σε συστήματα πληρωμών. Από την άλλη πλευρά, τα πιστωτικά ιδρύματα τείνουν να συμφωνούν ότι τα συστήματα πληρωμών θα πρέπει να προστατεύονται από κάθε κίνδυνο που θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα συστήματα γενικά και αυτός είναι ο λόγος που, κατά την άποψή τους, τα συστήματα πληρωμών θα έπρεπε να εξακολουθήσουν να επιτηρούνται και να διαθέτουν περιορισμούς στην πρόσβαση.

3.3. Τίτλος III– Διαφάνεια και απαιτούμενες πληροφορίες

3.3.1. Τυποποιημένες συνθήκες και διαφάνεια αναφορικά με τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και τον υπολογισμό αμοιβών για χρήστες και παρόχους

Εντοπίστηκαν ειδικά προβλήματα για τους καταναλωτές⁴⁰, τα οποία σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής, την ποιότητα, το υπερβολικό τεχνικό περιεχόμενο, την αδιαφάνεια και τη διαθεσιμότητα.

Οι κανόνες σχετικά με τη διαφάνεια των συνθηκών και τις απαιτούμενες πληροφορίες ισχύουν τόσο για υπηρεσίες απλών πληρωμών («μεμονωμένη συναλλαγή πληρωμής»), π.χ. μη επαναλαμβανόμενο έμβασμα χρημάτων ή πληρωμή λογαριασμού) όσο και για πιο περίπλοκες υπηρεσίες που βασίζονται σε συμβάσεις πλαίσιο (υπό τις οποίες εκτελούνται οι «μεμονωμένες συναλλαγές πληρωμής»). Ένα σημαντικό ζήτημα στην περίπτωση της μεμονωμένης συναλλαγής είναι η παροχή πληροφοριών αναφορικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν για συναλλαγές με κάρτες⁴¹. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών απαιτεί την εκ των προτέρων ενημέρωση του καταναλωτή όσον αφορά τις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες ή, εάν πρέπει να χρησιμοποιηθούν συναλλαγματικές ισοτιμίες αναφοράς, όσον αφορά τη σχετική ημερομηνία καθορισμού της ισοτιμίας. Συχνά αυτό δεν συμβαίνει στην πράξη. Άλλοι τομείς ενδιαφέροντος είναι ο καταμερισμός των χρεώσεων και οι πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία αξίας της πίστωσης σε περιπτώσεις όπου είτε ο λογαριασμός πληρωμών δεν φέρει επιτόκιο είτε δεν υπάρχει λογαριασμός πληρωμών.

Οι εναρμονισμένοι κανόνες στις συμβάσεις πλαίσια περιλαμβάνουν τον ορισμό εκτενών προ-συμβατικών πληροφοριών, τον καθορισμό των πληροφοριών προ και μετά της συναλλαγής, τους τρόπους παράδοσης των πληροφοριών (συμπεριλαμβανομένης της άμεσης και της απομακρυσμένης επικοινωνίας), τη συνεχή διαθεσιμότητα των συμβατικών όρων, την αλλαγή της σύμβασης πλαισίου συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στα επιτόκια και το νόμισμα, και την καταγγελία.

Τα σημαντικά ζητήματα ενδιαφέροντος αποδείχθηκαν ότι είναι λίγα και ότι αφορούν κυρίως αλλαγές στη σύμβαση πλαίσιο. Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις προτεινόμενες αλλαγές και η δίμηνη περίοδος μεταξύ της γνωστοποίησης των αλλαγών και της έναρξης ισχύος τους ενδέχεται να μην τηρούνται πάντα με ορθό τρόπο. Συγκεκριμένο παράδειγμα αλλαγής σε σύμβαση πλαίσιο αποτελεί η αλλαγή επιτοκίων και αμοιβών.

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών δεν αντιμετωπίζει ολοκληρωμένα την απουσία συγκατάθεσης του χρήστη σε αλλαγές στη σύμβαση πλαίσιο.

³⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0941:FIN:EN:PDF> – Οι απαντήσεις: <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>

⁴⁰ iff, London Economics και PaySys –σελ. 295

⁴¹ iff, London Economics και PaySys –σελ. 246

3.4. Τίτλος IV– Δικαιώματα και υποχρεώσεις

3.4.1. Πρόσθετες επιβαρύνσεις

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών θεωρεί τις πρόσθετες επιβαρύνσεις ως εργαλείο καθοδήγησης για τα κράτη μέλη. 14 από αυτά έχουν απαγορεύσει τις πρόσθετες επιβαρύνσεις γενικά, 1 χώρα τις έχει απαγορεύσει για τη χρήση χρεωστικών καρτών αλλά όχι για τις πιστωτικές κάρτες και 12 τις έχουν απαγορεύσει γενικά, επιτρέποντάς τις για όλες τις κάρτες και 1 για πιστωτικές κάρτες μόνο⁴².

Σε κράτη μέλη όπου επιτρέπονται οι πρόσθετες επιβαρύνσεις, ένα ζήτημα είναι το γεγονός ότι το κόστος που συνδέεται με τη χρήση της κάρτας συχνά δεν αποκαλύπτεται στον καταναλωτή παρά σε μεταγενέστερο στάδιο. Ο έλεγχος των πρόσθετων επιβαρύνσεων φαίνεται επίσης να συνδέεται με τον έλεγχο του τι συμβαίνει παρακάτω στην εφοδιαστική αλυσίδα των υπηρεσιών πληρωμών. Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίσουμε ότι η οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών (211/83/EK) θα περιόριζε το δικαίωμα πρόσθετων επιβαρύνσεων από τα μέσα του 2014.

3.4.2. Ευθύνη (μη εγκεκριμένη συναλλαγή πληρωμής)

Το άρθρο 60 καθορίζει δικαίωμα αποζημίωσης σε σχέση με μη εγκεκριμένες συναλλαγές. Η αρχή της άμεσης αποζημίωσης σε όλες τις μη εγκεκριμένες συναλλαγές ισχύει χωρίς όρους για όλους τους χρήστες.

Το άρθρο 61(1) ορίζει μια παρέκκλιση, σύμφωνα με την οποία τις ζημίες που σχετίζονται με οποιαδήποτε μη εγκεκριμένη συναλλαγή πληρωμής τις αναλαμβάνουν οι υπόχρεοι και όχι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών. Η εν λόγω ευθύνη βασίζεται στη χρήση απολεσθέντων ή κλεμμένων μέσων πληρωμής ή στην παράνομη χρήση τους. Η διάταξη της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών ορίζει επίσης ένα ποσό έως 150 ευρώ κατ' ανώτατο όριο. Η υλοποίηση παρουσιάζει διαφορετικές προσεγγίσεις: ενώ δεν επαναλαμβάνονται όλες οι απόψεις που προβλέπονται στη διάταξη της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών, σε κάποια κράτη μέλη η ευθύνη των καταναλωτών ή των χρηστών ορίζεται κάτω από τα 150 ευρώ, σε άλλα καταναλωτές ή χρήστες εξακολουθούν να αναλαμβάνουν την πλήρη ζημία.

3.4.3. Δικαίωμα αποζημίωσης

Σύμφωνα με το άρθρο 62 και τα επόμενα, οι υπόχρεοι μπορούν να ζητήσουν αποζημιώσεις για μη εγκεκριμένη συναλλαγή πληρωμής εντός περιόδου οκτώ εβδομάδων υπό συγκεκριμένους όρους και ιδίως όταν ο υπόχρεος διαφωνεί με τον δικαιούχο της πληρωμής σχετικά με το ποσό που χρεώθηκε. Όπως ανακοινώθηκε σε αναγγελία της Επιτροπής για τον καταληκτικό κανονισμό ΕΧΠΕ (ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ), η Επιτροπή εκτίμησε το κατά πόσον ο εναρμονισμένος κανόνας αποζημίωσης αποδείχθηκε επαρκής για τους σκοπούς του. Οι κανόνες θεσπίζονται για να προσφέρουν ευρεία προστασία στους πληρωτές. Την ίδια στιγμή, οι τρέχοντες κανόνες θεωρούνται κάποιες φορές λιγότερο ευνοϊκοί σε σχέση με προϋπάρχοντες εθνικούς κανόνες. Αυτό οδήγησε μερικά κράτη μέλη να επεκτείνουν το δικαίωμα αποζημίωσης σε όλες τις άμεσες χρεώσεις χωρίς να επιβάλλουν καμία προϋπόθεση. Καθώς και το βασικό εγχειρίδιο άμεσης χρέωσης ΕΧΠΕ προβλέπει δικαίωμα αποζημίωσης χωρίς όρους για τις άμεσες χρεώσεις, ορισμένοι πάροχοι εφαρμόζουν επίσης δικαίωμα χωρίς προϋποθέσεις σε εθελοντική βάση. Ορισμένοι πάροχοι εξέφρασαν ουσιαστικές ανησυχίες αναφορικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων αποζημίωσης. Ενώ το χρονικό πλαίσιο των 10 ημερών θεωρούνταν γενικά κατάλληλο για τις άμεσες χρεώσεις, ένα τέτοιο χρονικό πλαίσιο θεωρείται προβληματικό για τις συναλλαγές με κάρτες καθώς ο πάροχος συνήθως δεν είναι

⁴²

Tipik– σελ. 44

σε θέση να αποφασίσει εντός 10 εργάσιμων ημερών εάν ένα αίτημα για αποζημίωση είναι βάσιμο⁴³.

3.4.4. Χρόνος εκτέλεσης

Οι πάροχοι δεν ανέφεραν σημαντικές δυσκολίες στην τήρηση του χρόνου εκτέλεσης ή στην εφαρμογή των ημερομηνιών αξίας για τις συναλλαγές πληρωμής που προβλέπονται από την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών⁴⁴. Τα περισσότερα κράτη μέλη υλοποίησαν ορθώς την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών αναφορικά με τον κανόνα του χρονικού ορίου παροχής πίστωσης και τις πιθανές παρεκκλίσεις κατόπιν συμφωνίας μεταξύ υπόχρεων και παρόχων, καθώς και εκείνες που αφορούν συναλλαγές μη ηλεκτρονικών πληρωμών. Εντούτοις, δεν φαίνεται να υιοθέτησαν όλα τα κράτη μέλη αυτές τις 2 παρεκκλίσεις.

Παρόλο που η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών επιτρέπει μόνο καταληκτικές ώρες για συνεχείς συναλλαγές κοντά στο τέλος της εργάσιμης ημέρας, οι καταληκτικές ώρες των πιστωτικών ιδρυμάτων ποίκιλλαν σημαντικά. Αυτή η ιδέα ερμηνεύεται με διαφορετικό τρόπο. Ως εκ τούτου, αυτό ενδέχεται να έχει επίπτωση στην πραγματική ώρα εκτέλεσης των πληρωμών.

3.4.5. Μη εκτέλεση ή ατελής εκτέλεση

Σύμφωνα με το άρθρο 75, η ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του υπόχρεου θα αποζημιώνει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τον υπόχρεο για το ποσό που προκύπτει από μη εκτελεσμένες ή ατελείς συναλλαγές πληρωμής.

Οι πάροχοι εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την αυστηρή ευθύνη που αναλαμβάνουν σε ορισμένους τομείς, ειδικότερα όσον αφορά τη διαφάνεια των συνθηκών και την παροχή πληροφοριών. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών προβλέπει αποζημίωση για όλες τις περιπτώσεις ατελούς εκτέλεσης, κάτι που νοείται ως πίστωση σε λογαριασμό παρόχου του δικαιούχου της πληρωμής. Σύμφωνα με την κατά γράμμα ερμηνεία, ο κανόνας της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών θα μπορούσε να σημαίνει ότι η ατελής εκτέλεση θα κάλυπτε και την καθυστερημένη εκτέλεση. Υπό αυτήν την έννοια, βασικό καθοριστικό στοιχείο της αποτελεσματικότητας των διατάξεων περί ευθύνης είναι η ταχύτητα με την οποία λαμβάνουν την αποζημίωση οι χρήστες. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών δεν προβλέπει συγκεκριμένες προθεσμίες για την ολοκλήρωση της αποζημίωσης.

4. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ: ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών έχει ήδη επιφέρει σημαντική πρόοδο αναφορικά με τη συνολική ενοποίηση της αγοράς πληρωμών μικρών ποσών. Ωστόσο, η εν λόγω αγορά είναι πολύ δυναμική και έχει βιώσει σημαντικές καινοτομίες κατά τα τελευταία λίγα χρόνια. Οι σημαντικοί τομείς αυτής της αγοράς, ιδιαίτερα οι πληρωμές με κάρτα και τα νέα μέσα πληρωμών, όπως οι πληρωμές μέσω διαδικτύου και κινητών συσκευών, εξακολουθούν συχνά να είναι διασπασμένοι ανάλογα με τα εθνικά σύνορα, καθιστώντας δύσκολο για τις καινοτόμες και εύκολες στη χρήση ψηφιακές υπηρεσίες πληρωμών να αναπτυχθούν αποδοτικά και να παρέχουν σε πελάτες και λιανοπωλητές αποτελεσματικές, άνετες και ασφαλείς μεθόδους πληρωμής (με πιθανή εξαίρεση τις πιστωτικές κάρτες) σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να αγοράζουν μια συνεχώς διευρυνόμενη ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών. Οι τελευταίες εξελίξεις σε αυτές τις αγορές υπογράμμισαν επίσης ορισμένα κανονιστικά κενά και αποτυχίες στις αγορές πληρωμών μέσω καρτών, διαδικτύου και κινητών συσκευών. Για

⁴³ iff, London Economics και PaySys –σελ. 267

⁴⁴ iff, London Economics και PaySys –σελ. 270

να αντιμετωπιστούν δεόντως αυτά τα προβλήματα θα πρέπει να προβλεφθεί μια εναρμονισμένη προσέγγιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εναρμόνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών στην οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών συνέβαλε τόσο στη διευκόλυνση της παροχής ομοίμορφων υπηρεσιών πληρωμών σε όλη την ΕΕ όσο και, για πολλούς παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, στη μείωση του κόστους νομικής συμμόρφωσης και παραγωγής. Τα αναμενόμενα οφέλη δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί πλήρως εξαιτίας διαφορών σε άλλους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς (αντιμετώπιση ξεπλύματος μαύρου χρήματος, προστασία δεδομένων, προστασία καταναλωτών) στην ΕΕ. Από την πλευρά των καταναλωτών, τα κύρια ζητήματα αφορούν τις διαφορετικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και τα κράτη μέλη όταν η οδηγία τους έδωσε περιθώριο ελιγμών και τη δυνατότητα άσκησης διακριτικής ευχέρειας αναφορικά με την υλοποίησή⁴⁵.

II ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 924/2009

1. Εισαγωγή

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 924/2009 εξαλείφει τις διαφορές στις χρεώσεις για διασυνοριακές και εθνικές πληρωμές σε ευρώ. Ισχύει για πληρωμές σε ευρώ σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Βασική του αρχή είναι ότι οι χρεώσεις για συναλλαγές πληρωμής που επιβάλλονται από κάθε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών στην ΕΕ πρέπει να είναι οι ίδιες για πληρωμές ίδιας αξίας, ανεξάρτητα από το εάν η πληρωμή είναι εθνική ή διασυνοριακή. Ο κανονισμός ισχύει για όλες τις ηλεκτρονικά επεξεργαζόμενες συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών πίστωσης, των άμεσων χρεώσεων, των αναλήψεων μετρητών, των πληρωμών μέσω χρεωστικών και πιστωτικών καρτών και των εμβασμάτων χρημάτων.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 924/2009 και ο πρόδρομός του, ο κανονισμός 2560/2001, επέφεραν μαζική μείωση των χρεώσεων που επιβάλλονται στους καταναλωτές (και σε άλλους χρήστες υπηρεσιών πληρωμών) για ρυθμιζόμενες υπηρεσίες πληρωμών. Για παράδειγμα, οι χρεώσεις για μεταφορά πίστωσης ύψους 100 ευρώ μειώθηκαν από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο των 23,60 ευρώ το 2001 σε 2,46 ευρώ το 2005. Ομοίως, οι χρεώσεις για διασυνοριακές αναλήψεις από ΑΤΜ σε ευρώ έπεσαν στα επίπεδα που καταβάλλουν οι κάτοχοι καρτών στη χώρα τους. Με αυτόν τον τρόπο, ο κανονισμός είχε ως αποτέλεσμα σημαντική εξοικονόμηση για εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ.

2. Η ρήτρα επανεξέτασης

Το άρθρο 15 του κανονισμού απαιτεί δύο εκθέσεις. Η πρώτη έκθεση θα πρέπει να στοχεύει στην εξέταση της καταλληλότητας της κατάργησης των υποχρεώσεων εθνικής υποβολής αναφορών βάσει εκκαθάρισης για στατιστικούς λόγους και συνδέεται με το άρθρο 5 του κανονισμού.

Η δεύτερη θα πρέπει να στοχεύει στην εκτίμηση της γενικής εφαρμογής του κανονισμού και να εξετάζει πιο λεπτομερώς τρία συγκεκριμένα ζητήματα:

- τη χρήση των κωδικών IBAN και BIC σε σχέση με την αυτοματοποίηση πληρωμών,
- την καταλληλότητα του ανώτατου ορίου που προβλέπεται από το άρθρο 3(1), δηλ. του ανώτατου ορίου των 50 000 ευρώ, μέχρι το οποίο εφαρμόζεται ο κανονισμός,

⁴⁵ iff, London Economics και PaySys –σελ. 288

- τις εξελίξεις στην αγορά σε σχέση με την εφαρμογή των άρθρων 6, 7 και 8, δηλαδή σε σχέση με τις διατραπεζικές προμήθειες για συναλλαγές άμεσης χρέωσης και με τη δυνατότητα πρόσβασης για άμεσες χρεώσεις.

Τα ζητήματα που κατά τη γνώμη των συν-νομοθετών απαιτούν εκθέσεις, εξετάστηκαν στο μεταξύ από τη νέα πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό, η οποία υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2010.

3. Τροποποιήσεις που θεσπίστηκαν από τον κανονισμό (ΕΕ) 260/2012 (κανονισμός μετάβασης στον ΕΧΠΕ)

Ο κανονισμός μετάβασης στον ΕΧΠΕ, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 31 Μαρτίου 2012, εισάγει διάφορες αλλαγές στο κείμενο του κανονισμού για διασυνοριακές πληρωμές. Ειδικότερα:

- Οι εθνικές υποχρεώσεις υποβολής αναφορών βάσει εκκαθαρίσεων καταργούνται για πληρωμές κάθε αξίας από την 1^η Φεβρουαρίου 2016,
- Η χρήση των κωδικών IBAN και BIC σε σχέση με την αυτοματοποίηση των πληρωμών υπόκειται στους γενικούς κανόνες μετάβασης στον ΕΧΠΕ,
- Το ανώτατο όριο εφαρμογής των 50 000 ευρώ, που προβλέπεται στο άρθρο 3(1), καταργείται,
- Αντιμετωπίζεται η νομική κατάσταση των διατραπεζικών προμηθειών για συναλλαγές άμεσων χρεώσεων (άρθρα 6 και 7 του κανονισμού διασυνοριακών πληρωμών),
- Επιβεβαιώνεται η δυνατότητα πρόσβασης για συναλλαγές άμεσης χρέωσης (άρθρο 8 του κανονισμού διασυνοριακών πληρωμών).

4. Συμπεράσματα

Η υιοθέτηση του κανονισμού μετάβασης στον ΕΧΠΕ συνοδεύτηκε από μια πλήρη αναθεώρηση των ζητημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 15 του κανονισμού διασυνοριακών πληρωμών. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει ανάγκη για αναθεώρηση του κανονισμού σε αυτά τα σημεία. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η κατάργηση των 50 000 ευρώ αντιπροσωπεύει μια πολύ σημαντική και ευπρόσδεκτη εξέλιξη για την ευρωπαϊκή ενοποίηση της αγοράς πληρωμών μικρών ποσών.

Ενώ για την εφαρμογή του κανονισμού προέκυψε μια σειρά ερωτημάτων στο πλαίσιο της οικονομικής μελέτης, τα αποτελέσματα αυτής της άσκησης επιβεβαίωσαν ευρέως ότι ο κανονισμός φαίνεται να λειτουργεί καλά. Για παράδειγμα, οι χρεώσεις για μεταφορές ύψους 100 ευρώ ακολούθησαν περαιτέρω καθοδική τάση έως τα 0,50 ευρώ κατά μέσω όρο στον χώρο του ευρώ για ηλεκτρονικές μεταφορές και παρέμειναν χαμηλά, στα 3,10 ευρώ, για συναλλαγές στα ταμεία της τράπεζας⁴⁶.

Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή έφθασε στο συμπέρασμα ότι δεν είναι αναγκαία ούτε συστήνεται καμία αλλαγή στο κείμενο του κανονισμού (ΕΚ) 924/2009.

III ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι στόχοι της οδηγίας για υπηρεσίες πληρωμών είναι η «καθιέρωση σε κοινοτικό επίπεδο ενός σύγχρονου και συνεκτικού νομικού πλαισίου για υπηρεσίες πληρωμών, ανεξάρτητα από το εάν οι υπηρεσίες είναι συμβατές με το σύστημα που προκύπτει από την πρωτοβουλία του

⁴⁶ Δεδομένα Σεπτεμβρίου 2012.

χρηματοοικονομικού τομέα για τον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ, που να είναι ουδέτερο ώστε να διασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού για όλα τα συστήματα πληρωμών, με σκοπό να διατηρήσει τις καταναλωτικές επιλογές, γεγονός που θα έπρεπε να αποτελεί σημαντικό βήμα σε όρους καταναλωτικού κόστους, ασφάλειας και αποδοτικότητας, σε σύγκριση με το υπάρχον σύστημα»⁴⁷. Η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών γενικά επιτυγχάνει τον σκοπό της και τυχόν μελλοντικές αλλαγές θα πρέπει να ακολουθούν μια εξελικτική και όχι επαναστατική προσέγγιση.

Η ανάλυση της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών και των επιπτώσεών της υποδεικνύει ότι μπορεί να προβλεφθεί ένας αριθμός αλλαγών στην οδηγία για υπηρεσίες πληρωμών ώστε να ενισχύσει τα αποτελέσματά της, να αποσαφηνίσει κάποιες απόψεις⁴⁸, να παρέχει ίσους όρους ανταγωνισμού και να λαμβάνει υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις. Υπό αυτήν την άποψη, η οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών ισχύει μόνο για πληρωμές όπου και οι δύο τελικοί πάροχοι εδρεύουν εντός ΕΟΧ αλλά όχι π.χ. για συναλλαγές από και προς τρίτες χώρες (τις επονομαζόμενες «μονομερείς συναλλαγές»). Κατά τη στιγμή της υιοθέτησής της, κάποιες δραστηριότητες σχετικές με πληρωμές εξαιρέθηκαν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για υπηρεσίες πληρωμών. Αυτό οδήγησε σε μια κατάσταση όπου οι χρήστες υπηρεσιών πληρωμών δεν απολαμβάνουν την προστασία της οδηγίας για υπηρεσίες πληρωμών για έναν ολοένα και μεγαλύτερο όγκο υπηρεσιών, δημιουργήσε αβεβαιότητες ως προς το πραγματικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και άνισους όρους ανταγωνισμού. Η ευελιξία που παρέχεται από την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών επιτρέποντας στους εμπόρους να χρεώνουν αμοιβή ή να δίνουν έκπτωση ώστε να κατευθύνουν τον καταναλωτή προς πιο αποδοτικά μέσα πληρωμής, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα των κρατών μελών να απαγορεύσουν ή να περιορίσουν τέτοιες πρόσθετες χρεώσεις στην επικράτειά τους, οδήγησε σε υπερβολική ετερογένεια της αγοράς. Για να ενισχυθεί η προστασία των καταναλωτών και να προωθηθεί η νομική βεβαιότητα, θα μπορούσε να εξεταστεί περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων αποζημίωσης αναφορικά με τις άμεσες χρεώσεις ώστε να αποφευχθούν οι τωρινές ευρωπαϊκές ανισότητες από αυτήν την άποψη. Θα μπορούσε επίσης να προβλεφθεί μια μείωση του πεδίου εφαρμογής του «απλοποιημένου καθεστώτος» για τα επονομαζόμενα «μικρά ιδρύματα πληρωμών» και κάποιες προσαρμογές στις διατάξεις περί ευθύνης.

Υπάρχει επίσης ανάγκη για προσαρμογή της τεχνολογικής επιχειρηματικής ανάπτυξης. Νέοι φορείς αναδύθηκαν στην αγορά (οι επονομαζόμενοι «τρίτοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών»), οι οποίοι προσφέρουν βασικά λύσεις πληρωμών χαμηλού κόστους στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τις οικιακές εφαρμογές ηλεκτρονικής τραπεζικής των πελατών, με τη συγκατάθεσή τους, και ενημερώνοντας τους εμπόρους ότι τα χρήματα έχουν δρομολογηθεί, διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τις ηλεκτρονικές αγορές. Κάποιοι φορείς προσφέρουν επίσης ενοποιημένες πληροφορίες για διαφορετικούς λογαριασμούς χρηστών υπηρεσιών πληρωμών («υπηρεσίες πληροφοριών λογαριασμών»). Ενώ αυτοί οι νέοι φορείς φέρουν αδιαμφισβήτητα οφέλη στους χρήστες πληρωμών γενικά –τόσο στους εμπόρους όσο και στους καταναλωτές – και δημιουργούν ανταγωνισμό στην αγορά, σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να εξεταστεί μια σειρά ζητημάτων που αφορούν την ασφάλεια, την πρόσβαση σε πληροφορίες λογαριασμών πληρωμών ή το απόρρητο των δεδομένων, μαζί με την πιθανή τους αδειοδότηση και εποπτεία ως ιδρύματα πληρωμών στο πλαίσιο της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών.

Όσον αφορά τον κανονισμό 924/2009, όπως περιγράφηκε παραπάνω, δεν απαιτείται περαιτέρω αναθεώρηση ή προσαρμογή του πεδίου εφαρμογής.

⁴⁷ Αιτιολογικό 4 της οδηγίας για υπηρεσίες πληρωμών
⁴⁸ iff, London Economics και PaySys –σελ. 275

Παράρτημα 1

Τροποποιήσεις στον Κανονισμό (ΕΚ) 924/2009 που εισήχθησαν από τον κανονισμό (ΕΕ) 260/2012

Κανονισμός για διασυνοριακές πληρωμές	Αρχική διάταξη	Κανονισμός για τη μετάβαση στον ΕΧΠΕ	Τροποποιημένη διάταξη
Αρθ. 3(1)	Οι επιβαλλόμενες χρεώσεις για πληρωμές σε ευρώ έως 50 000 ευρώ θα πρέπει να είναι οι ίδιες για διασυνοριακές πληρωμές και αντίστοιχες εθνικές πληρωμές της ίδιας αξίας	Αρθ. 17(2)	Οι επιβαλλόμενες χρεώσεις για πληρωμές σε ευρώ κάθε αξίας θα πρέπει να είναι οι ίδιες για διασυνοριακές πληρωμές και αντίστοιχες εθνικές πληρωμές της ίδιας αξίας
Αρθ. 5	Τα κράτη μέλη πρέπει να καταργήσουν τις υποχρεώσεις στατιστικής υποβολής αναφορών βάσει εκκαθαρίσεων για πληρωμές έως 50 000 ευρώ	Αρθ. 17(4)	Τα κράτη μέλη πρέπει να καταργήσουν τις υποχρεώσεις στατιστικής υποβολής αναφορών βάσει εκκαθαρίσεων για πληρωμές κάθε αξίας από την 1^η Φεβρουαρίου 2016.
Αρθ. 6	Η πολυμερής διατραπεζική προμήθεια ύψους 0,088 ευρώ θα ισχύει για διασυνοριακές συναλλαγές άμεσης χρέωσης έως την 1^η Νοεμβρίου 2012 , εκτός εάν συμφωνηθεί χαμηλότερη διατραπεζική προμήθεια	Αρθ. 6(3) και αρθ. 8	Η πολυμερής διατραπεζική προμήθεια θα ισχύει για διασυνοριακές συναλλαγές άμεσης χρέωσης έως την 1^η Νοεμβρίου 2012. Από την 1^η Φεβρουαρίου 2014, ενδέχεται για τις συναλλαγές τύπου R να ισχύσει πολυμερής διατραπεζική προμήθεια για διασυνοριακές συναλλαγές άμεσης χρέωσης, υπό αυστηρά καθορισμένα κριτήρια (προσέγγιση βάσει κόστους)
Αρθ. 7	Η πολυμερής διατραπεζική προμήθεια θα ισχύει για εθνικές συναλλαγές άμεσης	Αρθ. 6(3), αρθ. 8 και άρθρο 17(5)	Η πολυμερής διατραπεζική προμήθεια θα ισχύει για εθνικές συναλλαγές άμεσης

	χρέωσης έως την 1 ^η Νοεμβρίου 2012, αλλά μόνο εάν ίσχυε στο συγκεκριμένο κράτος μέλος πριν από την 1 ^η Νοεμβρίου 2009.		χρέωσης έως την 1 ^η Φεβρουαρίου 2012, αλλά μόνο εάν ίσχυε στο συγκεκριμένο κράτος μέλος πριν από την 1 ^η Νοεμβρίου 2009. Από την 1 ^η Φεβρουαρίου 2014, ενδέχεται για τις συναλλαγές τύπου R να ισχύσει πολυμερής διατραπεζική προμήθεια, υπό αυστηρά καθορισμένα κριτήρια (προσέγγιση βάσει κόστους)
Αρθ. 8	Η δυνατότητα πρόσβασης για συναλλαγές άμεσης χρέωσης θα εξασφαλισθεί από την 1 ^η Νοεμβρίου 2010 από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στα κράτη μέλη του χώρου του ευρώ. Θα εξασφαλισθεί από την 1 ^η Νοεμβρίου 2014 από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στα κράτη μέλη εκτός του χώρου του ευρώ.	Αρθ. 3, αρθ. 16(2) και αρθ. 17(6)	Η δυνατότητα πρόσβασης για (μεταφορά πίστωσης και) συναλλαγές άμεσης χρέωσης θα εξασφαλισθεί αμέσως από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στα κράτη μέλη του χώρου του ευρώ. Θα εξασφαλισθεί από τις 31 Οκτωβρίου 2016 από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στα κράτη μέλη εκτός του χώρου του ευρώ.
Αρθ. 15(2)	Η χρήση (IBAN και) BIC σε σχέση με τις αυτοματοποιημένες πληρωμές	Άρθρο 5(4), 5(5) και άρθρο 17(3) + παράρτημα	Οι χρήστες υπηρεσιών πληρωμών είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν τον BIC, αλλά μόνο όπου χρειάζεται, έως την 1 ^η Φεβρουαρίου 2014 για εθνικές πληρωμές και έως την 1 ^η Φεβρουαρίου 2016 για διασυνοριακές πληρωμές. Από την 1 ^η Φεβρουαρίου 2016 θα απαιτείται μόνο ο IBAN.